

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра Радіоелектронних та біомедичних комп'ютеризованих
засобів і технологій (№ 502)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми
 Олександр ДОВНАР
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 31 » серпня 2024 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОBOB'ЯЗКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

АЛГОРИТМІЗАЦІЯ ТА ПРОГРАМУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 12 Інформаційні технології
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 122 Комп'ютерні науки
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Комп'ютерні технології в біології та медицині
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Харків 2024 рік

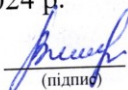
Розробник: доцент, к.т.н доцент Олександр ДОВНАР
(посада, науковий ступінь і вчене звання, ім'я та прізвище)

(підпис)

Робочу програму Алгоритмізація та програмування розглянуто на засіданні
кафедри (№ 502) Радіоелектронних та біомедичних комп'ютеризованих
засобів і технологій

Протокол № 1 від « 31 » 08 2024 р.

Завідувач кафедри д.т.н., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Олена ВИСОЦЬКА
(ім'я та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6,5	<p style="text-align: center;">Галузь знань <u>12 «Інформаційні технології»</u> <small>(шифр та найменування)</small></p> <p style="text-align: center;">Спеціальності: <u>122 «Комп'ютерні науки»</u></p> <p style="text-align: center;">Освітні програми: <u>«Комп'ютерні технології в біології та медицині»</u></p> <p style="text-align: center;">Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)</p>	обов'язкова	
Кількість модулів – 1		Навчальний рік	
Кількість змістових модулів – 2		2024/ 2025	
Індивідуальне завдання - немає		Семестр	
		1-й	
Загальна кількість годин – 72/195		Лекції ¹⁾	
		32 години	
		Практичні, семінарські¹⁾	
		40 години ¹⁾	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4,5, самостійної роботи студента – 7,7		Лабораторні	
	-		
	Самостійна робота		
	123 годин		
	Вид контролю		
	Модульний контроль, іспит		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

72/123

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: дати знання про основи програмування, формування алгоритмів, алгебраїчної мови за допомогою яких, створюються сучасні програмні продукти.

Завдання: вивчення методів створення алгоритмів, програмування алгоритмів, сучасних методів формування програмних продуктів .

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

– Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі комп'ютерних наук або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів інформаційних технологій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов (ІК);

– Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1);

– Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2);

– Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК7)

– Здатність до логічного мислення, побудови логічних висновків, використання формальних мов і моделей алгоритмічних обчислень, проектування, розроблення й аналізу алгоритмів, оцінювання їх ефективності та складності, розв'язності та нерозв'язності алгоритмічних проблем для адекватного моделювання предметних областей і створення програмних та інформаційних систем (СК3);

– Здатність використовувати сучасні методи математичного моделювання об'єктів, процесів і явищ, розробляти моделі й алгоритми чисельного розв'язування задач математичного моделювання, враховувати похибки наближеного чисельного розв'язування професійних задач (СК4);

– Здатність проектувати та розробляти програмне забезпечення із застосуванням різних парадигм програмування: узагальненого, об'єктно-орієнтованого, функціонального, логічного, з відповідними моделями, методами й алгоритмами обчислень, структурами даних і механізмами управління (СК8).

Очікувані результати навчання:

– проектувати, розробляти та аналізувати алгоритми розв'язання обчислювальних та логічних задач (ПР5);

– використовувати особливості чисельних методів та можливості їх адаптації до інженерних задач, мати навички програмної реалізації чисельних методів (ПР6).

Постреквізити: Програмування медичних засобів та Програмування медичних засобів (КР).

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Структурно-модульне програмування з використанням мови C++

Тема 1. Особливості рішення задач на ЕОМ. Представлення інформації у комп'ютері. Етапи проектування програм. Різноманітності алгоритмів. Алгоритмізація. Типові засоби розробки алгоритмів. Аналіз алгоритмів, оцінювання їх ефективності та складності, розв'язності та нерозв'язності алгоритмічних проблем

Тема 2. Алгоритмічна мова C++. Символи мови. Типи даних та їх внутрішнє уявлення. Змінні та постійні. Структура простих програм. Операції та вирази в C++. Операції та їх пріоритет. Арифметичні операції. Операції: порозрядні логічні; множення; зміщення; логічні; відношення; умовні; присвоєння; перебудови та приведення типу .

Тема 3. Оператори керування обчислювальним процесом та їх застосування в організації алгоритмів розгалуження. Умовні оператори (if, switch) та оператори передачі управління. Організація циклів. Оператори циклу (while, do..while, for). Складовий оператор.

Тема 4. Показчики та адресна арифметика. Масиви і їх стосунок з показниками. Багатовимірні масиви. Динамічне виділення пам'яті. Масиви показників.

Тема 5. Обробка рядкових даних. Текстові змінні. Обробка текстів. Функції роботи зі строковими даними.

Модульний контроль 1.

Змістовий модуль 2. Процедурне та об'єктне програмування

Тема 6. Функції. Параметри та аргументи функцій. Області видимості. Локальні та глобальні змінні. Класи пам'яті. Зовнішні змінні та функції.

Тема 7. Файли. Робота з двійковими та текстовими файлами

Тема 8. Класи. Поняття класу. Вміст класу. Поля та методи

Тема 9. Конструктори та деструктори.

Поняття конструктору класу. Види конструкторів. Деструктори класу.

Тема 10. Перевантаження операторів.

Поняття перевантаження операторів. Призначення перевантаження. Програмування перевантаження різних видів операторів.

Тема 11. Успадкування.

Поняття успадкування. Програмування успадкування класів. Використання успадкування. Поняття та програмування агрегації та композиції.

Тема 12. Поліморфізм.

Поняття поліморфізму. Види поліморфізму. Програмування поліморфізму методів класів. Використання поліморфізму.

Тема 13. Шаблони та контейнерні класи.
 Поняття шаблону. Використання шаблонів при створення програм. Поняття контейнерних класів. Робота з бібліотекою STL.

Модульний контроль 2.

3. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Модуль 1.					
Змістовний модуль 1. Структурно-модульне програмування з використанням мови C++					
Тема 1. Особливості рішення задач на ЕОМ. Представлення інформації у комп'ютері. Етапи проектування програм. Різноманітності алгоритмів. Алгоритмізація. Типові засоби розробки алгоритмів. Аналіз алгоритмів, оцінювання їх ефективності та складності, розв'язності та нерозв'язності алгоритмічних проблем	11	4	2		5
Тема 2. Алгоритмічна мова C++. Символи мови. Типи даних та їх внутрішнє уявлення. Змінні та постійні. Структура простих програм. Операції та вирази в C++. Операції та їх пріоритет. Арифметичні операції. Операції: порозрядні логічні; множення; зміщення; логічні; відношення; умовні; присвоєння; перебудови та приведення типу .	9	2	2		5
Тема 3. Оператори керування обчислювальним процесом та їх застосування в організації алгоритмів розгалуження. Умовні оператори (if, switch) та оператори передачі управління. Організація циклів. Оператори циклу (while, do..while, for). Складовий оператор.	13	4	4		5

Тема 4. Показчики та адресна арифметика. Масиви і їх стосунки з показчиками. Багатовимірні масиви. Динамічне виділення пам'яті. Масиви показчиків.	12	2	2	8
Тема 5. Обробка рядкових даних. Текстові змінні. Обробка текстів. Функції роботи зі строковими даними. Структури.	14	2	4	8
Модульний контроль 1	2	2		
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>61</i>	<i>16</i>	<i>14</i>	<i>31</i>
Змістовий модуль 2. Процедурне та об'єктне програмування				
Тема 6. Функції. Параметри та аргументи функцій. Зовнішні змінні та функції	14	2	2	10
Тема 7. Файли. Робота з двійковими та текстовими файлами	12	2	4	6
Тема 8. Класи. Поняття класу. Вміст класу. Поля та методи	10	2	2	6
Тема 9. Конструктори та деструктори класу.	10	2	2	6
Тема 10. Перевантаження операторів.	14	2	2	10
Тема 11. Успадкування.	14	2	2	10
Тема 12. Поліморфізм.	24	2	4	18
Тема 13. Шаблони та контейнерні класи.	34		8	26
Модульний контроль 2	2	2		
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>134</i>	<i>16</i>	<i>26</i>	<i>92</i>
Усього годин за семестр	195	32	40	123

4. Теми семінарських занять.

Не передбачено навчальним планом

5. Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Представлення інформації у комп'ютері	2
2	Побудова і аналіз складності алгоритмів	2
3	Програмування алгоритмів з розгалуженням	2
4	Програмування циклічних алгоритмів	2
5	Дослідження чисельних методів інтегрування	2
6	Дослідження чисельних методів розв'язання рівнянь та	2

	їх систем	
7	Дослідження чисельних методів розв'язання ЗДР	2
8	Програмування з використанням одновимірних масивів.	2
9	Показчики. Програмування з використанням динамічних двовимірних масивів.	2
10	Програмування з використанням рядків.	2
11	Програмування з використанням структур.	2
12	Програмування з використанням функцій.	2
13	Програмування з використанням файлів.	2
14	Основні поняття ООП.	2
15	Конструктори та деструктори.	2
16	Успадкування, агрегація та композиція.	2
17	Перевантаження операторів	2
18	Поліморфізм. Обробка винятків.	2
19	Шаблони у C++.	2
20	Контейнерні класи. Стандартна бібліотека шаблонів (STL) у C++.	2
	Усього	40

6. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		Денна форма навчання
1	Програмні оболонки. Апаратне забезпечення ПК.	7
2	Інтегрована система програмування .	7
3	Етапи загального процесу рішення задач на комп'ютері.	7
4	Цикли, умовні та безумовні переходи.	10
5	Програмування базових алгоритмів обробки масивів.	10
6	Оператори та вирази	10
7	Масиви	11
8	Функції.	20
9	Структури та класи	26
10	Шаблони та контейнерні класи	26
	Разом	123

8. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

9. Методи навчання

Проведення аудиторних лекцій, лабораторних занять, індивідуальні

консультації (при необхідності), самостійна робота студентів за матеріалами, опублікованими кафедрою (методичні посібники) та іншими матеріалами.

10. Методи контролю

Проведення поточного контролю, контроль виконання практичних робіт, модульний контроль, іспит.

11. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...4	7	0...28
Модульний контроль	0...20	1	0...20
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	13	0...39
Модульний контроль	0...13	1	0...13
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з 3 теоретичних запитань. За повну правильну відповідь на два перших запитання студент отримує по 33 бали. За повну правильну відповідь на останнє запитання –34 бали.

12. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- структуру мови C++;
- загальні принципи побудови програм;
- основні елементи мови (цикли, масиви, умовні оператори) принципи роботи з файлами;
- принципи роботи з пам'яттю.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- користуватися загальними можливостями середі розробки Microsoft Visual Studio у розрізі роботи з консольними програмами;
- писати консольні програми різної складності;
- використовувати теоретичні знання для складання оптимальних програм.

13. Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відпрацювати та захистити всі лабораторні роботи та домашні завдання. Вміти складати прості консольні програми на мові C++. Знати базові теоретичні структури мови C++.

Добре (75-89). Твердо мати мінімум знань, виконати усі завдання. Показати вміння виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах. Вміти складати консольні програми середньої складності на мові C++ (з використання файлів та масивів). Мати гарні базові теоретичні структури мови C++.

Відмінно (90-100). Повно знати основний та додатковий матеріал. Знати усі теми. Орієнтуватися у підручниках та посібниках. Вміти складати складні консольні програми на мові C++ для різних предметних галузей. Досконало знати мову в розрізі консольних програм. Використовувати методи оптимізації коду програм. Безпомилково виконувати та захищати всі практичні роботи в обумовлений викладачем строк з докладним обґрунтуванням рішень та заходів, які запропоновано у роботах.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

14. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних робіт з дисципліни «Основи програмування». [Електронний ресурс] / О. Й. Довнар . – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2021 – 52 с.

2. Навчальний посібник до самостійної роботи з курсу «Основи програмування» [Електронний ресурс]/ О. Й. Довнар, Г. М. Страшненко. – Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2021 – 91 с.

15. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова.

1. Ткачук В. М. Програмування на C++ : Лабораторний практикум / В. М. Ткачук. – Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2011. – 160 с.

2. Жуковський С.С., Вакалюк Т.А. Програмування мовою C++.

Структурне програмування (лабораторний практикум). Навчальний посібник для студентів фізико-математичного факультету. – Житомир: Вид-во ЖДУ, 2011. – 92 с. (видання друге, перероблене та доповнене).

3. Грицюк Ю.І., Рак Т.Є. Г 85 Об'єктно-орієнтоване програмування мовою C++. Навчальний посібник. – Львів : Вид-во Львівського ДУ БЖД, 2011. – 404 с. Статистика: іл. 18, табл. 12, бібліогр. 34. ISBN 978-966-3466-86-3
978-966-3466-86-3

Допоміжна.

1. B. Stroustrup: The C++ Programming Language (Fourth Edition). May 2013. Addison Wesley. Reading Mass. USA. May 2013. ISBN 0-321-56384-0. 1360 pages. Softcover, hardcover, and electronic versions.

2. Ira Pohl: Object-oriented programming using C++. 1997. Addison-Wesley. ISBN 978-0201895506. 543 pages.

3. B. Stroustrup: Programming -- Principles and Practice Using C++. December 2008. Addison-Wesley. ISBN 978-0321543721. 1264 pages. Softcover.

4. B. Stroustrup: Programming -- Principles and Practice Using C++ (Second Edition). May 2014. Addison-Wesley. ISBN 978-0321992789. 1312 pages. Softcover and electronic versions.

5. B. Stroustrup: A Tour of C++ (Second Edition). July 2018. Addison-Wesley. ISBN 978-0-13-499783-4. 240 pages. Softcover and electronic versions.

6. Grady Booch, Robert A. Maksimchuk, Michael W. Engle, Bobbi J. Young, Jim Conallen, Kelli A. Houston / Object-Oriented Analysis and Design with Applications (3rd Edition) - 2007/ 720 p. ISBN 978-5-8459-1401-9, 0-201- 89551-X

7. Grady Booch James Rumbaugh Ivar Jacobson Б90 Язык UML. Руководство пользователя. 3-е изд.: Пер. с англ. Мухин Н. – М.: ДМК Пресс, 2016. – 496 с.: ил.

8. Rainer Grimm. C++ Core Guidelines. Addison-Wesley Professional. 2022. 403 с.

9. Bill Weinman. C++20 STL Cookbook. Packt Publishing. 2022. 450 с.

10. Adrian Ostrowski, Piotr Gaczkowski. Software Architecture with C++. PacktPublishing. 2021. 522 с.

Інформаційні ресурси

1. Онлайн-курси Prometheus. – URL: <https://prometheus.org.ua/>